

Відгук

офіційного опонента – доктора наук з фізичного виховання і спорту, професора Худолія Олега Миколайовича на дисертаційну роботу Сосновської Оксани Богданівни на тему «Формування відчуття ритму у спортсменок, які займаються художньою гімнастикою на етапі початкової підготовки», представлену на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання і спорту за спеціальністю 24.00.01 – олімпійський і професійний спорт.

Актуальність обраної теми. Актуальність теми дисертаційного дослідження визначається сучасним розвитком художньої гімнастики як виду спорту. Вивчення чинників, що впливають на ефективність тренувального процесу спортсменок на етапі початкової підготовки, є однією з проблем спортивної науки. Збереження тенденції подальшого підвищення спортивно-технічної майстерності в художній гімнастиці можливо на основі впровадження в практику технології формування відчуття ритму у спортсменок, яка включає в себе методи, засоби підготовки, організаційні заходи проведення контролю, програму контролю та комплексну оцінку відчуття ритму у гімнасток.

Проведений автором аналіз науково-методичної літератури дозволив встановити, що існує протиріччя між потребами навчально-тренувального процесу на початковому етапі підготовки спортсменок та рівнем його науково-методичного забезпечення. Автор вказує на необхідність проведення досліджень щодо формування відчуття ритму як передумови засвоєння техніки вправ художньої гімнастики.

Отже, актуальність проблеми та її недостатня розробленість зумовили вибір теми дисертаційного дослідження: «Формування відчуття ритму у спортсменок, які займаються художньою гімнастикою на етапі початкової підготовки».

Дисертація є завершеною науково-дослідною роботою, що виконана у Львівському державному університеті фізичної культури згідно «Зведеного плану НДР на 2016–2020 рр.» за темою 2.1 «Контроль фізичної підготовленості у видах спорту зі складною координаційною структурою та хореографії».

Внесок дисертанта, як співвиконавця теми, полягав у накопиченні теоретичного і експериментального матеріалу щодо формування відчуття ритму у спортсменів, які займаються складно-координаційними видами спорту, дослідженні особливостей ритму виконання вправ художньої гімнастики, класифікації вправ за особливостями ритму їх виконання.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукові положення, висновки і рекомендації сформульовані в дисертаційній роботі достатньо обґрунтовано. Вірогідність результатів забезпечена адекватністю методів дослідження, достатньою кількістю досліджуваних, коректною статистичною обробкою експериментальних даних, а також позитивним ефектом впровадження результатів роботи в практику. Позитивним є впровадження програми формування відчуття ритму у процес початкової підготовки гімнасток.

Висновки, сформульовані в роботі, відповідають поставленим завданням, впливають зі змісту дисертаційного дослідження. Їх об'єктивність і новизна не викликають сумніву.

Теоретична і практична значущість результатів дослідження. Значення результатів роботи полягає в обґрунтуванні і впровадженні програми формування відчуття ритму у процес початкової підготовки гімнасток.

Автором вперше:

- класифіковано вправи без предмету в художній гімнастиці за особливостями ритму їх виконання;
- обґрунтовано позитивний вплив формування відчуття ритму на формування рухових навичок у гімнасток на етапі початкової підготовки;
- розроблена і експериментально доведена ефективність програми формування відчуття ритму у гімнасток на етапі початкової підготовки.

Матеріали дослідження можуть використовуватися у практиці роботи тренерів-викладачів, як дані для лекційного викладу у навчальних закладах

фізичної культури, а також при розробці навчально-тренувальних програм з художньої гімнастики у групах початкової підготовки.

Отримані результати дослідження впроваджено у роботі ДЮСШ «Галеон» м. Львова, використовуються у навчальному процесі студентів під час викладання дисципліни «Теорія і методика обраного виду спорту», що підтверджено актами впровадження, а також викладено на семінарах тренерів гімнасток на етапі початкової підготовки м. Львова.

Оцінка змісту дисертації, її завершення в цілому. Дисертація складається зі вступу, п'яти розділів, висновків, бібліографічного списку та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 227 сторінок, з яких 158 – основного тексту, містить 34 таблиці, 50 рисунків, 8 додатків. Список опрацьованої літератури становить 255 джерел, 133 з яких – іноземні праці.

Вступ відображає стан наукової проблеми, її значущість, підстави та вихідні дані для розробки теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження, мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, наукову новизну, практичне значення результатів, особистий внесок здобувача, апробацію дисертації, публікації.

У першому розділі **«Науково-методичні підходи, щодо формування відчуття ритму у спортсменів, які займаються складно-координаційними видами спорту»** здійснено огляд наукової та спеціалізованої літератури, які стосуються досліджень щодо формування відчуття ритму. Розглянуто фізіологічні механізми формування відчуття ритму. Описано особливості тренувального процесу на етапі початкової підготовки в художній гімнастиці, особливостей формування рухових навичок у гімнасток на етапі початкової підготовки.

Зроблений висновок про необхідність подальших досліджень закономірностей формування відчуття ритму у спортсменок на етапі початкової підготовки. Даний розділ є основою для визначення об'єкта, предмета дослідження і формулювання завдань.

У другому розділі **«Методи та організація дослідження»** наведено методи й етапи дослідження, спрямовані на вирішення завдань дисертаційної роботи, а також відомості про контингент учасників дослідження.

У третьому розділі **«Особливості ритму виконання вправ в художній гімнастиці»** описано дослідження особливості ритму виконання стрибків і танцювальних доріжок у гімнасток 12 – 14 років (етап спеціалізованої базової підготовки). Досліджено часові характеристики виконання стрибків, різних за способом підготовки, кількості акцентів у виконанні кожної групи стрибків та темп виконання стрибків.

Матеріали розділу стали методологічною основою для розробки програми формування відчуття ритму у процесі початкової підготовки гімнасток.

У четвертому розділі **«Обґрунтування й експериментальна перевірка програми формування відчуття ритму у гімнасток на етапі початкової підготовки»** описано програму формування відчуття ритму у спортсменок, які займаються художньою гімнастикою на етапі початкової підготовки.

У результаті впровадження програми формування відчуття ритму у навчально-тренувальний процес спортсменок експериментальної групи, похибка відтворення ритму контрольних вправ зменшилась в середньому на 65,5 % ($p < 0,001$). Експертна оцінка за виконання стрибків у гімнасток експериментальної групи підвищилась за виконання стрибків з місця на 34,7%; за виконання стрибків з кроку – на 37,3%; за виконання стрибків з наскоку – на 38,3 %; за виконання стрибків з розбігу – на 42,5%, що вказує на ефективність запропонованої автором програми.

У п'ятому розділі **«Аналіз та узагальнення результатів дослідження»** здійснено узагальнення експериментальних даних і теоретичний аналіз. Це дозволило сформулювати висновки та рекомендації щодо підвищення ефективності процесу підготовки спортсменок у групових вправах.

Таким чином, дисертація є завершеною науковою працею у якій системно викладені матеріали дослідження.

Матеріали дослідження повно опубліковані в 11 наукових працях, з яких шість статей – у наукових фахових виданнях України (три з них надруковано у виданнях, внесених до МНМБ), дві – засвідчують апробацію матеріалів дисертації; три – додатково відображають наукові результати. Сім публікацій виконано одноосібно.

Зміст автореферату ідентичний основним положенням дисертаційної роботи.

Зауваження щодо змісту дисертації. До дисертаційної роботи є деякі зауваження:

1. Об'єкт і предмет дослідження за суттю не відрізняються один від одного.
2. Вимагає пояснення: "стандартна програма підготовки" – які засоби і методи використовувалися, хто проводив заняття? (С. 69)
3. Яка різниця в методиці навчання в контрольній і експериментальній групах? (С. 69)
4. У розділі 2.2.6 зайвим є наведені формули розрахунку середнього значення, середнього квадратичного відхилення тощо.
5. Текст до розділу 3.1 (75–78 с.), як для вступу, завеликий за обсягом.
6. Поданий у розділі 3.1 матеріал відноситься до аналітичного огляду літератури.
7. Чому результати гімнасток 12–14 років були використані як еталонні?
8. У таблицях 3.4–3.5 наведений корисний матеріал, але відсутність статистик (n , X , s) знижує його об'єктивність (с. 100, табл. 3.4–3.5)
9. Висновки відповідають поставленим завданням, але перевантажені інформацією.
10. У тексті дисертації та автореферату мають місце деякі стилістичні та орфографічні помилки.

Однак перераховані зауваження носять дискусійний характер і негативно не впливають на наукову новизну і практичну значущість роботи. Дисертаційна

робота Сосновської Оксани Богданівни на тему «Формування відчуття ритму у спортсменок, які займаються художньою гімнастикою на етапі початкової підготовки», є закінченою науково-дослідною роботою, відповідає вимогам пункту 11 “Порядку присудження наукових ступенів”, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року N 567 (зі змінами, внесеними з постанови Кабінету Міністрів України №656 від 19.08.2015 р., № 1159 від 30.12.2015 р. і № 567 від 27.07.2016 р.), що пред’являються до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання і спорту за спеціальністю 24.00.01 — олімпійський і професійний спорт, а автор заслуговує присудження наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання і спорту.

Офіційний опонент: доктор наук
з фізичного виховання і спорту,
професор, завідувач кафедри теорії
і методики фізичного виховання та
оздоровчо-лікувальної
фізичної культури
Харківського національного
педагогічного університету
імені Г. С. Сковороди

 Худолій О. М.

